ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ

1. EĞİTİM BİLİMLERİ KONGRESİ

(Kuram-Uygulama-Araştırma)

EĞİTİMDE PSİKOLOJİK HİZMETLER
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM

BİLDİRİLER

CİLT 3

28-30 NİSAN 1994
BALCALI, ADANA

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ BÖLÜM ÖĞRENCİLERİNİN VİZELER ÖNCESİNDEKİ KAYGI DÜZEYLERİNİN BAŞARILARINA ETKİSİ

Arş.Gör. Gonca İNCE
Arş.Gör. Leyla M. MARTI
Arş.Gör. Neşe CABAROĞLU
Öğr.Gör. Figen ARTOK

Çukurova Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

ÖZET

Bu araştırma, Çukurova Üniversitesi (Ç.Ü.) Eğitim Fakültesindeki bölüm öğrencileri: Beden Eğitimi, Yabancı Diller (İngilizce, Fransızca, Almanca Anabilim Dalları), Resim-İş bölümü, Felsefe ve Sınıf Öğretmenliği Bölümü üzerinde yapılmıştır. Çalışmaya 208 bayan ve 194 erkek olmak üzere toplam 402 öğrenci katılmıştır. Çalışma vize sınavları öncesinde öğrencilerin durumluk kaygı düzeylerinin ölçülerek kaygının öğrenci başarısına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Daha sonra ise, bölüm öğrencileri arasındaki kaygı düzeyi farklarına bakılmıştır. Kaygı düzeylerinin ölçümünde 20 maddeden oluşan kendini değerlendirme envanteri kullanılmıştır. İstatistiksel sonuçlar Macintosh bilgisayarında Statview paket programında ANOVA testi ve Correlation-Matrix analiziyle değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

Kaygı sözcüğü, eski Yunanca da *anxietas* olup endişe, korku, merak anlamına gelir. Psikolojik anlamda ilk çalışmalar, 1940'lı yılların sonunda yapılmıştır. Ruhbilim alanında kaygı kelimesi çalışmalarında ilk olarak Freud kullanmıştır. Freud "kaygı, içgüdü ve dürtülerden kaynaklanan gücün bastırılması sonucu ortaya çıkar" görüşünü savunmuştur (Alıntı: Köknel, 1987, s.139). Fakat daha sonra bu görüşünü değiştirerek "benliğin tehlikeli durumunu algılaması kaygıyı doğurur" sonucuna varmıştır.

Kaygının şiddeti dış çevreyle ilişkilidir. Dış çevre tehditi ne kadar fazla ise bununla doğru orantılı olarak kaygı düzeyinde artış görülecektir (Öner, 1977).

Bireysel psikoloji öğretisini ortaya atan Alfred Adler, kaygıyı insanın güçsüz, yetersiz kaldığı durumlarda ortaya çıkan duygulanımı olarak tanımlamış, kaygının aşağılık duygusu içinde yer aldığını belirtmiştir (Alıntı: Köknel, 1987). Kaygı yoğunlaştıkça kişinin ilişkileri bozulur, düşünme düzeni aksar (Alıntı: Gençtan, 1981).

Günümüzde kaygı durumluk ve sürekli kaygı olmak üzere iki biçimde incelenmektedir (Artok, 1994). Durumluk kaygı, subjektif bir korkuyla otonom sinir sisteminde bir uyarı sonucu ortaya çıkar. Kaygı, anlık gerilim, korku ve dehşet duyguları ile bağlantılıdır. Stres yaratan durum ortadan kalkarkalkmaz durumluk kaygı da koybolur. Durumluk kaygı bilinçli olarak hissedilir. Kaygı genellikle üzüntü, sıkıntı, korku gibi duyguların yoğun olduğu karmaşadır. Kaygıyla beraber fizyolojik değişiklikler gözlemlenebilir: göz bebekleri genişler, kas gerginliği ve kalp atımı hızı artar, kan basıncı yükselir, bulantı hissi doğar, yüzde solgunluk, el ve ayakta terleme görülür. Bu tip olaylar vücudun savunma mekanizmasının çalışması sonucu ortaya çıkar. Vücut kendini korumak için tepki gösterir (Öztürk, 1985).

tersine dönmüş ifadeleri (1., 2., 5., 8., 10., 11., 15., 16., 19., 20. maddeler) çıkartıp, önceden saptanmış ve değişmeyen bir değer olan 50 sayısı ekleyerek toplam kaygı puanı belirlenir. Durumluk Kaygı Puanı aşağıdaki formül uygulanarak hesaplanır:

(Durumluk Kaygı Puanı = Tersine İfadeler - Doğrudan İfadeler + 50)

Bu araştırmada Durumluk Kaygı Envanteri uygulanırken şu konular gözönünde bulundurulmuştur:

- Her sınıftan 10 erkek, 10 bayan denek seçilmiştir,
- Bölümlerdeki tüm sınıflara Durumluk Kaygı Envanteri uygulanmıştır,
- Her sınıfta kuramsal alan derslerinin vize sınavları kura usulüyle seçilmiştir,
- Envanter deneklere vize sınavından 10 dakika önce verilmiş ve bu süre içinde yanıtlamaları istenmiştir,
- Uygulama yapılan vizelerde Öğretim üyelerinin öğrencilere karşı tutum ve davranışları gözönüne alınmamıştır,
- Deneklerin kişilik farklılıklarına bakılmamıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bölüm ve Anabilim Dalı öğrencilerinin genel olarak başarı notları ile durumluk kaygı puanları arasındaki ilişkiye bakılmış ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (p .016). Ancak, bölümler arası kaygı düzeyi karşılaştırıldığında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır .

Tablo 2. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bölüm ve Anabilim Dallarındaki öğrencilerin kaygı -başarı ilişkisini gösteren korelasyon katsayıları

GRUPLAR	KORELASYON
İNGİLİZCE	-0,027
FRANSIZCA	0,011
ALMANCA	-0,185
BEDEN EĞİTİMİ	-0,159
FELSEFE	0,211
SINIF OĞRETMENLİĞİ	0,186
RESİM-İŞ	-0,01

Uygulamada saptanan ortalama kaygı puanı düzeyi 41 ile 44 arasında değişmektedir. Bölümler arası kaygı düzeylerine bakıldığında (44.1 + 5.7) kaygı puanıyla Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeyi , diğer bölüm öğrencilerinden daha fazla çıkmıştır. Kaygı puanı (41.3 + 8.2) olan Resim-İş bölümü öğrencileri ise diğer bölüm öğrencilerine kıyasla kaygı düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Kozacıoğlu'nun 1982'de yaptığı bir çalışmada, üniversite öğrencilerinin normal koşullarda durumluk kaygı puanı ortalamalarına bakıldığında Orta Doğu Teknik Üniversitesinde (39.41 + 8. 5), Hacettepe Üniversitesinde (39. 93 + 11.9), Kara Harp Okulunda (40.9 + 9.1) değerleri bulunmuştur. Bu çalışmadaki kaygı değerleri ile Kozacıoğlu'nun bulduğu değerler karşılaştırıldığında Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi bölüm öğrencilerinin ortalama kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Kaygının yüksek çıkması bu çalışmada Durumluk Kaygı Envanterinin

normal koşullarda değil de vizeler öncesinde yapılmasından kaynaklandığı savı ortaya atılabilir.

Tablo 3. Bölüm ve Anabilim Dallarındaki öğrencilerin Durumluk Kaygı Düzeyi

GRUP	SAYI	$\bar{X}$	SD	ST. HATA
İNGİLİZCE	75	43,6	6,3	,7
FRANSIZCA	75	43,6	5,7	,7
ALMANCA	60	43,8	5,5	,7
BEDEN EĞİTİMİ	59	41,7	6,2	,8
FELSEFE	40	42,0	7,1	1,1
SINIF OĞRETMENLİĞİ	55	44,1	5,7	,8
RESİM-İŞ	38	41,3	8,2	1,3

Bölüm ve Anabilim dalları arasındaki kaygı düzeylerinin karşılaştırılmasında en yüksek kaygı puanı Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinindir. Kaygı düzeyinin yüksek olmasının bu bölümü seçen çoğu öğrencinin sosyo-ekonomik düzeyinin düşük olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Yabancı Diller Bölümü, İngilizce, Almanca, Fransızca Anabilim Dalları öğrencilerinin kaygı düzeylerinin birbirine çok yakın olması da dikkat çekicidir. Envanterin uygulanacağı dersler kura usulüyle belirlenmiş, ancak, kuradan birbirine paralel bazı dersler çıkmıştır (örneğin: Fransızca Gramer ve İngilizce Gramer). Durumluk kaygı düzeylerinin birbirine yakın olmasının bu durumdan kaynaklanabileceği sanılmaktadır. En düşük kaygı düzeyi, tablo 3. de görüldüğü gibi, Beden Eğitimi ve Resim-iş bölümü öğrencilerine aittir. Bu bölüm öğrencilerinin genelde girişken ve rahat bir yapıya sahip olmaları kaygı düzeylerinin düşük olmasında etkili olabileceği söylenebilir.

KAYNAKÇA

Artok, F. (1994). Üniversiteler arası basketbol müsabakalarına katılan basketbolcuların maç öncesi durumluk kaygı düzeylerinin performanslarına etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.

Derlega ve Janda (1981). Personal adjustment. Illinois: Scott, Foresman and Company.

Gençtan, E. (1981). Psikoanaliz ve sonrası. İstanbul: Hür Yayınları.

Köknel, Ö. (1987). Zorlanan insan. İstanbul: Altın Kitapları.

Le Compte, W. A. ve Öner, N. (1976). "Development of the Turkish edition of the state-trait anxiety inventory". C.D. Spielberger (Editör). Cross cultural anxiety. (s.51-68). Washington: Hemispere Publishing.

Öner, N. (1977). Durumluk ve sürekli kaygı envanterinin toplumda geçerliliği. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitisi, Ankara.

Öztürk, M. O. (1985). Psikoanaliz ve psikoterapi. Ankara: Sevinç Matbaası.

EK

Kendini Değerlendirme Envanteri

STAI FORM TX-1

İsim:
Cinsiyet:
Yaş:
Bölüm:

Yönerge: Aşağıda kişilerin kendilerine ait duygularını anlatmada kullandıkları bir takım ifadeler verilmiştir. Her ifadeyi okuyun, sonra da **o anda** nasıl hissettiğinizi ifadelerin sağ tarafındaki seçeneklerden en uygun olanını işaretleyerek belirttin. Doğru ya da yanlış yanıt yoktur. Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman harcamaksızın **şu anda** nasıl hissettiğinizi gösteren yanıtı işaretleyin.

	Hiç	Biraz	Oldukça	Tamamen
1. Şu anda kendimi sakin hissediyorum ...	(1)	(2)	(3)	(4)
2. Kendimi güvende hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
3. Huzursuzum	(1)	(2)	(3)	(4)
4. Pişmanlık duygusu içindeyim	(1)	(2)	(3)	(4)
5. Kendimi rahat hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
6. İçimde bir sıkıntı hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
7. İleride olabilecek kötü olayları düşünerek üzülüyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
8. Kendimi dinlenmiş hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
9. Kendimi kaygılı hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
10. Kendimi rahatlık içinde hissediyorum ..	(1)	(2)	(3)	(4)
11. Kendime güvenim olduğunu hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
12. Kendimi sakin hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
13. İçimde bir huzursuzluk var	(1)	(2)	(3)	(4)
14. Çok gergin olduğumu hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
15. Sükunet içindeyim	(1)	(2)	(3)	(4)
16. Halimden memnunum	(1)	(2)	(3)	(4)
17. Endişe içindeyim	(1)	(2)	(3)	(4)
18. Kendimi fazlasıyla heyecanlı ve şaşkın hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
19. Kendimi neşeli hissediyorum	(1)	(2)	(3)	(4)
20. Keyfim yerinde	(1)	(2)	(3)	(4)